

Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021 – 2025

Krosno Odrzańskie, rok 2021

1. Wprowadzenie.

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2025 jest kontynuacją i uzupełnieniem poprzedniego programu. Został opracowany w oparciu o wnioski z realizacji poprzedniego programu i dostosowaniu do nowych założeń, potrzeb i problemów osób niepełnosprawnych w Powiecie Krośnieńskim. Ma na celu podjęcie dalszych działań na rzecz integracji społecznej, aktywizacji zawodowej oraz przestrzeganiu praw osób niepełnosprawnych.

Zakres kompetencji poszczególnych służb działających na rzecz osób z niepełnosprawnością określa ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością (Dz. U. z 2021 r., poz. 573).

Według ustawy do zadań powiatu należy m.in. opracowanie zgodnych ze strategią rozwoju województwa, projektów powiatowych programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnością w zakresie:

- rehabilitacji społecznej;
- rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia;
- przestrzegania praw osób z niepełnosprawnością.

W 2016 roku zostały zapoczątkowane ogólnopolskie prace nad Strategią na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021-2030. Zobrazowały one skalę problemów, oraz konieczność kompleksowego, ponadsektorowego podejścia, przełamującego dotychczasowe schematy. Strategia została opublikowana w lutym 2021 roku, a jej głównym celem jest dążenie do zapewnienia osobom niepełnosprawnym niezależnego życia poprzez zmianę podejścia do niepełnosprawności polegającą na przejściu z medycznego modelu niepełnosprawności na model oparty na prawach człowieka. Medyczny model niepełnosprawności zakłada, że niepełnosprawność jest wynikiem fizycznego czy psychicznego ograniczenia, natomiast model oparty na prawach człowieka zakłada zapewnienie pełni praw dla osób z niepełnosprawnościami, na równi z innymi.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością jest kompatybilny z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych. Nadrzędnym celem strategii i jego kontynuacją w programie jest objęcie i udzielenie wsparcia osobom potrzebującym pomocy w pokonaniu przeciwności losu i życiu w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Istotą Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością jest stworzenie na terenie Powiatu Krośnieńskiego lokalnych warunków oraz zagwarantowanie i udzielenie osobom z niepełnosprawnością takiej pomocy, która umożliwi osiągnięcie jak najlepszej życiowej samodzielności i aktywności, przy wykorzystaniu tkwiących w nich potencjalnych zdolności i możliwości. Został on opracowany

w oparciu o przesłane informacje przez jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe i instytucje działające na terenie Powiatu Krośnieńskiego na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Program wyznacza kierunki rozwoju oferty wsparcia dla osób z niepełnosprawnością, które dostosowane do rzeczywistych potrzeb, stanowić będą podstawę do sporządzenia konkretnych projektów wcielanych w życie na terenie naszego powiatu.

Do skutecznej realizacji zamierzonych celów niezbędna będzie współpraca władz powiatowych, gminnych, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji działających na rzecz osób z niepełnosprawnością, mogących wspierać realizację programu merytorycznie i finansowo, z uwzględnieniem problemów, zasobów i specyfiki poszczególnych jednostek.

W pracach nad opracowaniem dokumentu, wzięli udział członkowie:

1. Katarzyna Szukała – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim,
2. Jolanta Pisz – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim,
3. Katarzyna Latkowska – Warsztaty Terapii Zajęciowej w Krośnie Odrzańskim,
4. Marzena Kozińska – Ośrodek Pomocy Społecznej w Maszewie,
5. Jadwiga Bartkowska – Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie Odrzańskim,
6. Anna Zawadzka – Hylak – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gubinie,
7. Alicja Cycuła – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gubinie,
8. Beata Kuśmierk – Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytnicy,
9. Aneta Bencar – Dom Pomocy Społecznej w Szczawnie.

Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021 - 2025 w Powiecie Krośnieńskim określa kierunki polityki społecznej Powiatu Krośnieńskiego wobec osób z niepełnosprawnością, a w szczególności w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz przestrzegania praw osób z niepełnosprawnością. Ma na celu zminimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz umożliwienie zaspokajania potrzeb osób z niepełnosprawnością we wszystkich obszarach życia. Program jest skierowany do osób z niepełnosprawnością, zamieszkujących teren Powiatu Krośnieńskiego.

Definicje pojęć używanych w programie:

1. PCPR – należy przez to rozumieć Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim,
2. OPS - należy przez to rozumieć Ośrodki Pomocy Społecznej we wszystkich gminach w Powiecie Krośnieńskim,

3. PPP – należy przez to rozumieć Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Krośnie Odrzańskim,
4. POW „Integracja” – należy przez to rozumieć Powiatowy Ośrodek Wsparcia w Krośnie Odrzańskim i filia w Gubinie,
5. PFRON – należy przez to rozumieć Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
6. DPS – należy przez to rozumieć Dom Pomocy Społecznej w Szczawnie,
7. WTZ – należy przez to rozumieć Warsztaty Terapii Zajęciowej w Krośnie Odrzańskim i Gubinie,
8. EFS – należy przez to rozumieć Europejski Fundusz Społeczny,
9. PUP – należy przez to rozumieć Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie Odrzańskim i Gubinie,
10. ZSS – należy przez to rozumieć Zespół Szkół Specjalnych w Krośnie Odrzańskim,
11. SOSW – należy przez to rozumieć Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Gubinie,
12. UE – należy przez to rozumieć Unia Europejska,
13. NZOZ – należy przez to rozumieć Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej,
14. KPP – należy przez to rozumieć Komenda Powiatowa Policji w Krośnie Odrzańskim,
15. PSP - należy przez to rozumieć Powiatowa Straż Pożarna w Krośnie Odrzańskim,
16. OSiR - należy przez to rozumieć Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krośnie Odrzańskim.

2. Diagnoza niepełnosprawności w Powiecie Krośnieńskim.

Osoby niepełnosprawne żyją we wszystkich częściach świata i we wszystkich warstwach społecznych. Ich liczba na świecie jest bardzo duża i stale wzrasta. W zależności od przyjętego kryterium niepełnosprawności biologicznej (poziomu ograniczeń) populacja osób z niepełnosprawnościami w Polsce mogła liczyć od 4,952 do 7,7 mln osób (Badanie EHIS, 2014 r.). Liczba ta obejmuje wszystkie osoby z niepełnosprawnościami, prawną, jak również te, które miały poważne ograniczenia w wykonywaniu codziennych czynności. Co piąta osoba z niepełnosprawnością nie posiadała orzeczenia, a więc nie miała prawnego statusu osoby z niepełnosprawnością.

Odsetek niepełnosprawnych w Polsce sięga około 14,3% ogólnej populacji ludności – problem ten dotyka więc przeszło 5,5 milionów Polaków. Dodatkowo w naszym kraju stale rośnie liczba osób, które ze względu na pogarszający się stan zdrowia mają trudności w wypełnianiu ról życiowych i społecznych. Demografowie polscy twierdzą, że wzrostowi liczby osób z niepełnosprawnością sprzyja też postęp cywilizacyjny i techniczny. Zakres i waga tego problemu skłaniają i jednocześnie zobowiązują do działań mających na celu zagwarantowanie każdej osobie z niepełnosprawnością prawa do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia. Upodmiotowienie osób z niepełnosprawnościami to zasada naczelna. Jedną z podstawowych zasad zapisanych w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, przyjętej w 2006 r. i ratyfikowanej przez Polskę w 2012 r., jest podmiotowość osób z niepełnosprawnościami.

Niepełnosprawność nie jest wyłącznie osobistą tragedią dotkniętego nią człowieka. Jest ona wpisana w życie tak samo jak choroba czy starość. Niepełnosprawność wpływa na wiele obszarów życia rodziny, tj. na jej sytuację materialną, społeczną czy też zdrowotną.

Poszczególne programy i rozwiązania systemowe mające na celu wsparcie rodzin, jak również umożliwienie niezależnego życia osób z niepełnosprawnościami, zgodnie z ich indywidualnym potencjałem, są ciągle niewystarczające. Konieczne jest, by w większym zakresie uwzględniały różnice wynikające z możliwości dostępnych w miejscu życia osób z niepełnosprawnością i jej rodziny. Wsparcie musi być adresowane proporcjonalnie do tej sytuacji. Społeczeństwo musi uświadomić sobie i zrozumieć niepełnosprawnych, którzy żyją wśród nas i mają takie same prawa. Szeroko pojęta rehabilitacja osób z niepełnosprawnością (zawodowa i społeczna) nie może dokonywać się bez udziału osób w pełni sprawnych. Funkcjonowanie tej grupy osób zależy w dużej mierze od nich samych, ale też od społeczności, w której przyszło im wzrastać i żyć. Bardzo dużym wsparciem jest tutaj rozwój nowoczesnych technologii wspierających funkcjonowanie osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Warunkiem korzystania z rozwijających się technologii jest dostęp do tych

technologii i świadomość możliwości ich wykorzystania przez same osoby/dzieci z niepełnosprawnościami, jak i ich rodziny/opiekunów.

Definicja zawarta w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych mówi iż: „niepełnosprawnymi są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz wypełnianie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi...”.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością określa niepełnosprawność jako „trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”.

Karta Praw Osób Niepełnosprawnych podkreśla fundamentalne prawa osób z niepełnosprawnością do godnego życia zakazując przy tym dyskryminacji.

Często „inny” w opinii ludzi to „odmienny”, jakże blisko od odmienności do odmienca, do pejoratywnych skojarzeń. Osoby z niepełnosprawnościami stanowią jedną z tych grup społecznych, której zagraża wykluczenie społeczne, zawodowe czy edukacyjne. Co więcej, ich stopień zintegrowania społecznego i sytuacja ekonomiczno -- zawodowa są bardzo często od nich mało zależne, gdyż są one bezpośrednio powiązane ze stanem zdrowia. Należy więc podjąć różne działania w celu podniesienia publicznej świadomości o prawach osób z niepełnosprawnością, o pozytywnym wkładzie jaki wnoszą te osoby w życie innych ludzi, a także o problemach z którymi spotykają się z powodu swej niepełnej sprawności.

W okresie obowiązywania poprzedniego programu, Stowarzyszenie „Przystań” wspólnie z Fundacją na rzecz Collegium Polonicum w ramach projektu stworzyli w Krośnie Odrzańskim Dom Dziennego Pobytu dla 30 osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Mieści się on w Centrum Aktywności Lokalnej „Na Poddaszu”.

Spółdzielnia Socjalna „Pani Sowa” świadczyła usługi opiekuńcze oraz asystenckie na terenie Powiatu Krośnieńskiego dla osób samotnych, niesamodzielnych, niepełnosprawnych. W zakresie swoich zadań posiada jeszcze usługi sprzątające i animacyjne. Powstał również Klub Seniora dla 65 osób, który funkcjonuje również w Raduszczy Starym. Uczestnicy korzystają ze wsparcia terapeutycznego, zajęć manualnych i ruchowych również w terenie.

W 2021 roku w Krośnie Odrzańskim oddano do użytku mieszkanie chronione dla trzech osób. Mieszkanie przekazane w użytkowanie przez Gminę Krosno Odrzańskie. Jego mieszkańcy pod opieką specjalistów są przygotowani do prowadzenia samodzielnego życia i wspierani w codziennym funkcjonowaniu.

W Krośnie Odrzańskim i Gubinie działają Warsztaty Terapii Zajęciowej. Prowadzą rehabilitację społeczno - zawodową dorosłych osób niepełnosprawnych z terenu miasta i gminy Gubina i Krosna Odrzańskiego. Podstawą zakwalifikowania kandydata do uczestnictwa w warsztatach jest orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane przez właściwy organ ze wskazaniem uczestnictwa w terapii zajęciowej. Placówki realizują zadania zmierzające do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności niezbędnych do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia każdego uczestnika, prowadzone są zajęcia klubowe. Warsztaty Terapii Zajęciowej oferują pomoc instruktorów terapii zajęciowej, psychologa i pracownika socjalnego.

Powiatowy Ośrodek Wsparcia „Integracja” w Krośnie Odrzańskim i z filią w Gubinie, wspiera osoby z zaburzeniami psychicznymi. Dysponują salą rehabilitacyjną i salą doświadczenia świata. „Integracja” świadczy usługi w zakresie: rozwijania umiejętności społecznych, pracy socjalnej, terapii grupowej i indywidualnej, różnego rodzaju treningów interpersonalnych, rehabilitacji fizycznej i zajęć kulturalno - oświatowych.

W Gubinie funkcjonuje Dom Dziennego Pobytu. Jest ośrodkiem wsparcia dziennego pobytu dla emerytów i osób niepełnosprawnych. Dom posiada 10 miejsc. Cele realizowane przez placówkę to aktywizacja osób starszych poprzez ich uczestnictwo w życiu codziennym oraz tworzenie warunków umożliwiających zachowanie jak najdłużej sprawności psychofizycznej przez seniorów. W czasie pobytu zagwarantowany jest jeden posiłek, tj. obiad, za który uczestnicy ponoszą odpłatność w wysokości zróżnicowanej, zależnej od posiadanego dochodu.

W ramach projektu Azymut – Samodzielność - Gubin dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego utworzono mieszkanie treningowe dla dorosłych osób z autyzmem.

Prywatny Dom Seniora „Olive Garden” w Gubinie przeznaczony jest dla mieszkańców w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz przewlekle chorych, chorych na Alzheimera, Parkinsona oraz osób z demencją.

Zebranie szczegółowych danych na temat liczby osób z niepełnosprawnością w powiecie jest niemożliwe z uwagi na brak danych. Dla potrzeb programu przyjęto liczbę osób z niepełnosprawnością i wskaźnik, w oparciu o dane zastosowane do obliczeń środków finansowych na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej.

Tab. 1. Liczba osób z niepełnosprawnością w Powiecie Krośnieńskim zgodnie ze wskaźnikiem algorytmu podziału środków finansowych PFRON

Lata	2017	2018	2019
Liczba dzieci w powiecie w wieku 0-14 - wg GUS	8 084	8 126	8 183
Wskaźnik częstości niepełnosprawności orzeczonej wśród dzieci w wieku 0 - 14 w Polsce – wg GUS	2,23%	2,23%	2,23%
Liczba osób w wieku 15 i więcej w powiecie – wg GUS	47 675	47 386	47 062
Wskaźnik częstości niepełnosprawności w powiecie orzeczonej wśród osób w wieku powyżej 15 lat – wg GUS	11,80%	11,80%	11,80%

Według danych BAEL liczba osób niepełnosprawnych w wieku 16 lat i więcej w 2018 roku kształtowała się na poziomie 3,0 mln osób (dokładnie 3 040 tys.). Oznacza to, że 10,0% ludności w wieku 15 lat i więcej posiadało prawne orzeczenie niepełnosprawności. W Powiecie Krośnieńskim wskaźnik niepełnosprawności wśród osób powyżej 15 lat na przełomie 2017 - 2019 roku wynosił 11,80%.

Zmianę struktury osób niepełnosprawnych według stopnia niepełnosprawności można zaobserwować porównując dane dotyczące udziału osób o określonych stopniach niepełnosprawności w populacji osób niepełnosprawnych prawnie ogółem w latach 2002 - 2018. I tak według BAEL (Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności) udział osób niepełnosprawnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności w 2002 roku wynosił 21,1%, z umiarkowanym – 35,1%, z lekkim – 42,7%. Natomiast w 2019 roku odsetki te wynosiły odpowiednio: 27,4%, 47,3% i 25,3%.

Tab. 2. Liczba wydanych orzeczeń powyżej 16 roku życia¹

Lata	Liczba wydanych orzeczeń dla osób z niepełnosprawnością 16+	K	M	Lekki	Umiarkowany	Znaczny
2017	1010	551	459	136	554	320
2018	1176	587	589	139	620	417
2019	1209	626	583	136	601	472
Ogółem	3395	1764	1631	411	1775	1209

Z analizy powyższych danych wynika, że w Powiecie Krośnieńskim zdecydowanie więcej kobiet ubiega się o ustalenie stopnia niepełnosprawności. W porównaniu z mężczyznami kobiety na przestrzeni trzech lat miały wydane o 133 orzeczenia więcej. Może to wynikać z faktu, że wśród populacji w starszym wieku większość stanowią kobiety.

Rosnący wraz z wiekiem udział kobiet w populacji jest konsekwencją nadumieralności mężczyzn. Mając na uwadze znaczący wzrost liczby osób w starszym wieku należy liczyć się z poważnym narastaniem problemu samodzielnej egzystencji, a szczególnie wśród seniorów wymagających pomocy – opieki, leczenia i rehabilitacji.

Porównując wydane orzeczenia dla osób z Powiatu Krośnieńskiego ze względu na stopień niepełnosprawności, zdecydowanie więcej jest wydawanych orzeczeń z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Tab. 3. Liczba wydanych orzeczeń poniżej 16 roku życia²

Lata	Liczba wydanych orzeczeń dla osób z niepełnosprawnością poniżej 16	K	M
2017	94	28	66
2018	97	39	58
2019	101	42	59
Ogółem	292	109	183

Z analizy powyższych danych wynika, że zdecydowanie więcej orzeczeń jest wydawanych dla chłopców. W porównaniu z dziewczynkami, chłopcy na przestrzeni trzech lat mieli wydanych o 74 orzeczenia więcej.

¹ Dane statystyczne z Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Zielonej Górze.

² Dane statystyczne z Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Zielonej Górze.

Tab. 4. Liczba wydanych orzeczeń z uwagi na przyczynę niepełnosprawności³

Symbole niepełnosprawności	2017	2018	2019	Razem:
01-U	15	38	21	74
02-P	109	152	149	410
03-L	33	63	68	164
04-O	30	33	54	117
05-R	379	464	522	1365
06-E	18	15	20	53
07-S	217	208	191	616
08-T	34	40	40	114
09-M	58	52	64	174
10-N	126	127	122	357
11-I	69	70	41	180
12-C	16	11	18	45
Razem:	1104	1273	1310	3687

Objaśnienia:

01-U-upośledzenia umysłowe,
 02-P-choroby psychiczne,
 03-L-zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
 04-O-choroby narządu wzroku,
 05-R-upośledzenia narządu ruchu,
 06-E-epilepsja,
 07-S-choroby układów oddechowego i krążenia,
 08-T-choroby układu pokarmowego,
 09-M-choroby układu moczowo-płciowego,
 10-N-choroby neurologiczne,
 11-I-inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne,
 choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,
 12-C-całościowe zaburzenia rozwojowe.

Jak wynika z tabeli nr 4 mieszkańcy Powiatu Krośnieńskiego najczęściej mają orzeczoną niepełnosprawność z powodu chorób narządu ruchu, układu oddechowego i krążenia. Kolejną przyczyną niepełnosprawności to choroby psychiczne i neurologiczne mieszkańców. Osoby te będą wymagały wsparcia w formie rehabilitacji, samodzielnego funkcjonowania, dofinansowań w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny, ortopedyczny i środki pomocnicze.

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnością są realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim. W ramach środków otrzymanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Centrum udziela wsparcia dla osób z niepełnosprawnością posiadających orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, bądź grupie inwalidzkiej.

Osoba z niepełnosprawnością może ubiegać się o częściowe dofinansowanie do:

- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- pobytu na turnusie rehabilitacyjnym,
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, ortopedyczny i środki pomocnicze,

³ Dane statystyczne z Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Zielonej Górze.

- zakupu między innymi sprzętu elektronicznego, protez, wsparcia nauki w ramach programu „Aktywny samorząd”,
- wsparcia w ramach programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”,
- placówki otrzymują wsparcia w ramach programów „Zajęcia klubowe”, programu „Wyrównywania różnic między regionami”,
ponadto
- osoby niepełnosprawne mogą korzystać z bezpłatnego wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego i na co dzień z poradnictwa wykwalifikowanej kadry.

Tab. 5. Liczba osób ubiegających się o dofinansowanie ze środków PFRON⁴

Forma wsparcia	2017		2018		2019	
	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania
Likwidacja barier	7	42 643 zł	10	28 441 zł	9	31 188 zł
Turnusy rehabilitacyjne	122	98 414 zł	153	135 633 zł	135	127 432 zł
Sprzęt ortopedyczny	1333	435 922 zł	1 141	390 141 zł	1 134	473 144 zł
Sprzęt rehabilitacyjny	11	24 849 zł	9	13 047 zł	12	22 111 zł
Rehabilitacja zawodowa	5	77 318 zł	6	97 925 zł	4	93 142 zł
Sport, kultura, turystyka	2; liczba uczestników: 185	15 648 zł	2; liczba uczestników: 186	12 440 zł	2; liczba uczestników: 192	15 430 zł

⁴ Dane PCPR w Krośnie Odrzańskim.

W ramach rehabilitacji zawodowej osoby niepełnosprawne mogą otrzymać dofinansowanie do rozpoczęcia działalności gospodarczej, rolniczej lub podjęcia działalności w formie spółdzielni socjalnej, zwrotu wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy (szkolenia, staże) dla osób niepełnosprawnych poszukujących zatrudnienia.

O dofinansowanie do organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla osób niepełnosprawnych mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne prowadzące działalność na rzecz osób niepełnosprawnych. W latach 2017-2019 skorzystało z uczestnictwa w różnych formach rekreacji i aktywności fizycznej corocznie od 185 do 192 osób.

Tab. 6. Cele i zadania oraz sposób ich realizacji, finansowania i mierzenia efektów Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.

Lp.	Sposób realizacji zadania	Realizatorzy	Źródło finansowania	Wskaźniki	Efekty
1.	2.	3.	4.	5.	6.
Cel: Poprawa funkcjonowania w obszarze ochrony społecznej, ekonomicznej i prawa					
Zadanie 1: Zapewnienie świadczeń socjalnych przysługującym osobom z tytułu niepełnosprawności.					
1.	<ul style="list-style-type: none"> - wypłata świadczeń przysługującym osobom z niepełnosprawnością bądź ich opiekunom (zasilek celowy, okresowy, stały na zaspokojenie podstawowych potrzeb egzystencjalnych - zasiłek pielęgnacyjny - świadczenie pielęgnacyjne dla opiekunów osób z niepełnosprawnością - pomoc w opiece nad osobą zależną (zapewnienie miejsc w DPS) 	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - DPS 	<ul style="list-style-type: none"> - PFRON - budżet Państwa - samorząd powiatowy i gminny 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wypłaconych świadczeń - wzrost liczby opiekunów zajmujących się niepełnosprawnymi 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa sytuacji finansowej osób z niepełnosprawnością - poprawa funkcjonowania osób z niepełnosprawnością (pomoc w wykonywaniu codziennych czynności pielęgnacyjnych, samoobsługowych)
Zadanie 2: Zaspakajanie indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnością.					
2.	<ul style="list-style-type: none"> - indywidualne podejście do potrzeb osoby z niepełnosprawnością - dofinansowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych - dofinansowanie zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych - dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego - możliwość korzystania z rehabilitacji społecznej i zawodowej w WTZ (placówce pobytu dziennego), - możliwość korzystania z rehabilitacji społecznej i zawodowej w ramach programu „zajęcia klubowe w WTZ” 	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR - WTZ - POW - OPS 	<ul style="list-style-type: none"> - PFRON - środki własne realizatorów 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby osób korzystających z dofinansowania do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, korzystających z turnusów rehabilitacyjnych oraz sprzętu rehabilitacyjnego, wzrost jakości usług świadczonych przez placówki - liczba osób 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa stanu zdrowia, funkcjonowania osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów i rodzin

					korzystających z rehabilitacji w WTZ, – liczba uczestników zajęć klubowych	
--	--	--	--	--	---	--

Zadanie 3: Likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania oraz w komunikowaniu się i technicznych.					
3.	<ul style="list-style-type: none"> - dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się 	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR 	<ul style="list-style-type: none"> - PFRON 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby dofinansowań do likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania oraz barier w komunikowaniu się i technicznych 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością w miejscu zamieszkania - rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnością
Zadanie 4: Podniesienie świadomości osób z niepełnosprawnością i ich rodzin z zakresu praw i przywilejów wynikających z niepełnosprawności.					
4.	<ul style="list-style-type: none"> - poradnictwo z zakresu praw przysługujących osobom z niepełnosprawnością i ich rodzin, - zapewnienie niepełnosprawnym dostępu do informacji w zakresie możliwości zdobywania wykształcenia, - pomoc w załatwianiu spraw urzędowych za pośrednictwem pełnomocnika lub osoby prawnej osoby z niepełnosprawnością 	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR - OPS 	<ul style="list-style-type: none"> - PFRON - budżet Państwa - samorząd powiatowy - samorząd gminny - EFS 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby punktów konsultacyjnych udzielających bezpłatnych porad prawnych - wzrost liczby osób starających się o dofinansowanie w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości osób z niepełnosprawnością o i prawach i możliwościach ubiegania się o pomoc w różnych dziedzinach - wzrost liczby osób z niepełnosprawnością podejmujących naukę na poziomie średnim i wyższym - pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej osoby z niepełnosprawnością poprzez dofinansowanie do opieki nad dzieckiem lub osobą zależną - pomoc w załatwianiu spraw urzędowych
Zadanie 5: Poradnictwo prawne.					
5.	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie ilości punktów udzielających bezpłatnych porad prawnych - promocja punktów konsultacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - PCPR - Urząd Miasta - samorządy lokalne - organizacje 	<ul style="list-style-type: none"> - PFRON - budżet Państwa - samorząd powiatowy i gminny 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby punktów konsultacyjnych na terenie powiatu krosieńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> - pomoc w załatwianiu spraw z zakresu prawa - wzrost świadomości osób z niepełnosprawnością w zakresie obowiązującego

	pozarządowe		prawa
Zadanie 6: Przystąpienie powiatu do programów celowych PFRON mających na celu likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnością i pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.			
6.	<ul style="list-style-type: none"> – realizacja programu „Aktywny samorząd” (dofinansowanie do nauki na poziomie wyższym, pomoc finansowa w utrzymaniu aktywności zawodowej osoby z niepełnosprawnością poprzez opiekę nad osobą zależną, zakupu sprzętu elektronicznego, protez, wyposażenia samochodu, prawo jazdy itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> – PCPR 	<ul style="list-style-type: none"> – PFRON
		<ul style="list-style-type: none"> – wzrost liczby osób starających się o dofinansowanie w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” 	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost liczby osób z niepełnosprawnością wykształconych na poziomie wyższym – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej osoby z niepełnosprawnością poprzez dofinansowanie do opieki nad dzieckiem lub osobą zależną
Cel: Poprawa funkcjonowania w obszarze aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością			
Zadanie 1: Promowanie usług i instrumentów rynku pracy dla osób z niepełnosprawnością poszukujących pracy w oparciu o ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością.			
7.	<ul style="list-style-type: none"> – udział osób z niepełnosprawnością w stażach – jednorazowe dofinansowanie do rozpoczęcia działalności gospodarczej dla osób z niepełnosprawnością, – zatrudnienie subsydiowane (prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne) – refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanych osób z niepełnosprawnością, – szkolenia zawodowe dla osób z niepełnosprawnością – wsparcie aktywności zawodowej os. niepełnosprawnych do 30 r. ż. w ramach bonu na zasiedlenie i bonu zatrudnieniowego 	<ul style="list-style-type: none"> – PUP 	<ul style="list-style-type: none"> – PFRON – Fundusz Pracy – EFS
		<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób z niepełnosprawnością które skorzystały z instrumentów rynku pracy (staże, jednorazowe dofinansowanie do rozpoczęcia działalności gospodarczej, refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, szkolenia zawodowe) 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa sytuacji finansowej osób z niepełnosprawnością po stworzeniu możliwości podjęcia zatrudnienia lub samozatrudnienia – zwiększenie liczby zatrudnionych osób z niepełnosprawnością, – skuteczniejsze i szersze wykorzystanie dostępnych środków finansowych na rzecz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością

Zadanie 2: Pośrednictwo pracy- pomoc osobom z niepełnosprawnością poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia a pracodawcom w uzyskaniu odpowiednich pracowników.				
<ul style="list-style-type: none"> - udzielanie pomocy os. niepełnosprawnym w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • informację o ofertach pracy • wydawanie skierowań • pośredniczenie w kontaktach os. niepełnosprawnych z pracodawcami - organizowanie giełd pracy dla osób bezrobotnych, w tym dla osób z niepełnosprawnością - zachęcanie pracodawców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością i ukazanie korzyści z tego płynących - budowanie pozytywnych postaw wśród pracodawców w odniesieniu do pracowników niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> - PUP 	<ul style="list-style-type: none"> - (bezkosztowo) 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób z niepełnosprawnością objętych pośrednictwem pracy (osoby, które podjęły zatrudnienie po skierowaniu do pracy), - liczba zorganizowanych giełd pracy dla osób bezrobotnych, w tym dla osób z niepełnosprawnością 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby zatrudnionych osób z niepełnosprawnością na odpowiednich i dostosowanych stanowiskach pracy, dzięki specjalistycznemu wsparciu pracodawców zatrudnieniem osób z niepełnosprawnością
Zadanie 3: Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa.				
<ul style="list-style-type: none"> - pomoc os. niepełnosprawnym w wyborze odpowiedniego zawodu lub miejsca pracy poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • udział osób z niepełnosprawnością w indywidualnych informacjach i poradach zawodowych • udział osób z niepełnosprawnością w grupowych informacjach i poradach zawodowych - pomoc pracodawcom we wspieraniu rozwoju zawodowego pracowników z niepełnosprawnością 	<ul style="list-style-type: none"> - PUP 	<ul style="list-style-type: none"> - (bezkosztowo) 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób z niepełnosprawnością objętych pośrednictwem zawodowym (indywidualne informacje i porady zawodowe oraz grupowe informacje i porady zawodowe) 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost poczucia własnej wartości osób z niepełnosprawnością - wzrost aktywności w zakresie samodzielnego poszukiwania pracy osób z niepełnosprawnością - wzrost samoświadomości dot. potencjału zawodowego

Cel: Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób z niepełnosprawnością

Zadanie 1: Prowadzenie kampanii społecznych i informacyjnych w zakresie kształtowania właściwych postaw wobec osób z niepełnosprawnością. Poruszanie i przybliżanie problematyki osób z niepełnosprawnością w środkach masowego przekazu.

<p>10.</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowanie kampanii społecznych - organizowanie konferencji tematycznych - publikowanie poradników, niezbędnych dla osób z niepełnosprawnością oraz osób pracujących - z osobami z niepełnosprawnością - udzielanie wywiadów telewizyjnych do radio i prasy, przy okazji wszelkich działań z udziałem osób z niepełnosprawnością - pisanie artykułów - o tematyce niepełnosprawności, - pokazywanie w mediach dobrych praktyk w powiecie 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalne media - PCPR - WTZ - POW - DPS, - ZSS - OSW - organizacje - zarządowe - OPS 	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne instytucji realizujących PFRON - środki pozyskane w drodze konkursu ofert z samorządów gminnych, powiatowego, i wojewódzkiego, środki z projektów ministerialnych - EFS 	<ul style="list-style-type: none"> - ilość zorganizowanych kampanii społecznych i informacyjnych - ilość publikacji, artykułów, spotów telewizyjnych - wywiadów 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości społecznej i wiedzy na temat niepełnosprawności - wzrost tolerancji i akceptacji społeczne, - integracja społeczna - przełamanie stereotypów
<p>Zadanie 2: Inicjowanie, organizowanie i wspieranie organizacji spotkań i imprez o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym i turystycznym.</p>				
<p>11.</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowanie imprez o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym i turystycznym - ogłaszanie konkursów ofert na zadania zlecone dla organizacji zarządowych w zakresie organizacji imprez i działań na rzecz osób z niepełnosprawnością - organizowanie szkoleń i spotkań informacyjnych dla instytucji i organizacji zarządowych z zakresu pozyskiwania środków na działania na rzecz osób z niepełnosprawnością 	<ul style="list-style-type: none"> - samorząd powiatowy - samorząd gminny - instytucje kultury - placówki oświatowe - ośrodki i kluby sportowe - PCPR, - WTZ - POW - DPS - ZSS - SOSW 	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne instytucji realizujących PFRON - środki pozyskane w drodze konkursu ofert z samorządów gminnych powiatowego i wojewódzkiego - środki z projektów ministerialnych - EFS 	<ul style="list-style-type: none"> - ilość zorganizowanych spotkań i imprez - ilość organizacji, które zaangażowały się w organizację imprez integracyjnych - kwota dofinansowania do realizacji zadań zleconych w zakresie wspierania osób z niepełnosprawnością - ilość zadań zleconych zrealizowanych przez organizacje zarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost tolerancji i akceptacji społecznej - integracja społeczna, przełamanie stereotypów - integracja i zacieśnienie współpracy pomiędzy placówkami i organizacjami - wykreowanie pozytywnego wizerunku osób z niepełnosprawnością jako pełnowartościowych uczestników życia społecznego - wzrost poczucia wartości osób

	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie rocznych i wieloletnich planów współpracy z organizacjami pozarządowymi 	<ul style="list-style-type: none"> - organizacje pozarządowe - OPS 				<ul style="list-style-type: none"> - z niepełnosprawnością, aktywne uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym i kulturalnym w powiecie
12.	<p>Zadanie 3: Stwarzanie warunków do udziału osób z niepełnosprawnością we wszelkich imprezach i spotkaniach organizowanych w Powiecie Krośnieńskim.</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostosowywanie wszelkich imprez i spotkań (o różnej tematyce i z różnych okazji) do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnością - likwidacja barier architektonicznych i w komunikowaniu - w instytucjach kultury - wprowadzenie zapisów nakazujących dostosowanie realizowanych działań do potrzeb osób z niepełnosprawnością - w regulaminach ogłaszanych konkursów ofert - obejmowanie patronatem imprez w pełni dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością 	<ul style="list-style-type: none"> - samorząd powiatowy - samorząd gminny, instytucje kultury - placówki oświatowe - ośrodki i kluby sportowe - organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne instytucji realizujących PFRON - środki pozyskane w drodze konkursu ofert z samorządów gminnych - powiatowego i wojewódzkiego - środki z projektów ministerialnych - EFS 	<ul style="list-style-type: none"> - ilość imprez i spotkań zorganizowanych w warunkach w pełni dostosowanych do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnością - ilość wprowadzonych zapisów w regulacjach prawnych i organizacyjnych - zmierzających do wymuszenia na organizatorach imprez i spotkań, dostawiania warunków do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnością 		<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie świadomości społecznej odnośnie potrzeb osób z niepełnosprawnością - dostępność spotkań i imprez organizowanych w powiecie dla wszystkich członków społeczności - integracja społeczna - zwiększenie aktywności społecznej osób z niepełnosprawnością - poprzez udział we wszelkiego rodzaju spotkaniach i imprezach organizowanych w powiecie

Zadanie 4: Wdrażanie w szkołach programów wychowawczych, mających na celu poznanie świata osób z niepełnosprawnością, zmianę postaw, rozumienie i akceptację.

<p>13.</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie ogólnoszkolnych programów wychowawczych - zobowiązanie nauczycieli wychowawców do wprowadzenia do planu lekcji wychowawczych, tematów związanych z niepełnosprawnością i akceptacją - organizowanie konkursów wiedzy, plastycznych itp. na temat niepełnosprawności 	<ul style="list-style-type: none"> - placówki oświatowe 	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne placówek oświatowych, - środki z projektów ministerialnych 	<ul style="list-style-type: none"> - ilość wdrożonych programów wychowawczych obejmujących edukację dzieci i młodzieży w zakresie niepełnosprawności - ilość zorganizowanych konkursów wiedzy, plastycznych itp. dotyczących problematyki osób z niepełnosprawnością 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie niepełnosprawności - wzrost poziomu akceptacji osób z niepełnosprawnością w szkołach i innych placówkach oświatowych - nawiązanie i zacieśnienie współpracy pomiędzy placówkami oświatowymi i placówkami oraz instytucjami zajmującymi się problemami osób z niepełnosprawnością
--	--	---	--	--

Zadanie 5: Współpraca pomiędzy placówkami oświatowymi i instytucjami zajmującymi się osobami z niepełnosprawnością.

<p>14.</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacja spotkań, imprez i konkursów integrujących uczniów z osobami z niepełnosprawnością z placówek powiatowych - realizacja wspólnych projektów - promowanie w ogłaszanych konkursach ofert na zadania publiczne, projektów partnerskich, włączających zarówno dzieci i młodzież z placówek oświatowych oraz osoby z niepełnosprawnością z poszczególnych placówek powiatowych - zawiązywanie partnerstw pomiędzy placówkami 	<ul style="list-style-type: none"> - placówki oświatowe - WTZ - POW - DPS - ZSS - SOSW 	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne instytucji realizujących PFRON - środki pozyskane w drodze konkursu ofert z samorządów gminnych, powiatowego, i wojewódzkiego, - środki z projektów ministerialnych - EFS 	<ul style="list-style-type: none"> - ilość zorganizowanych spotkań uczniów szkół powiatowych z osobami z niepełnosprawnością - ilość zrealizowanych wspólnych projektów - ilość zawiązaných partnerstw formalnych i nieformalnych 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie niepełnosprawności - wzrost poziomu akceptacji osób z niepełnosprawnością w szkołach i innych placówkach oświatowych, - nawiązanie i zacieśnienie współpracy pomiędzy placówkami oświatowymi i placówkami oraz instytucjami zajmującymi się problemami osób z niepełnosprawnością
--	--	--	--	---

Zadanie 6: Tworzenie klas integracyjnych we wszystkich typach szkół.					
15.	<ul style="list-style-type: none"> - zachęcanie dyrektorów szkół do tworzenia klas integracyjnych - tworzenie klas i grup integracyjnych w szkołach i przedszkolach w powiecie - pozyskiwanie środków na tworzenie klas integracyjnych - motywowanie nauczycieli do edukacji i samorozwoju w kierunku pracy z osobami z niepełnosprawnością, w szczególności intelektualną (oligofrenopedagogika) - zatrudnianie nauczycieli wspomagających 	<ul style="list-style-type: none"> - samorząd powiatowy - samorząd gminny - placówki oświatowe 	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne instytucji realizujących - środki ministerialne 	<ul style="list-style-type: none"> - ilość utworzonych klas integracyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie niepełnosprawności - wzrost poziomu akceptacji osób z niepełnosprawnością w szkołach i innych placówkach oświatowych
	Zadanie 7: Inicjowanie i promowanie twórczości artystycznej osób z niepełnosprawnością.				
16.	<ul style="list-style-type: none"> - organizacja wystaw, przeglądów, festiwali itp. promujących twórczość osób z niepełnosprawnością - pokazywanie na zewnątrz twórczości artystycznej osób z niepełnosprawnością, realizowanej w placówkach przy okazji prowadzenia rehabilitacji - organizacja przez placówki kiermaszów prac - zapraszanie placówek do organizacji stoisk wystawienniczych przy okazji wszelkich imprez masowych w powiecie - ogłaszanie konkursów ofert na zadania zlecone dla organizacji pozarządowych w zakresie promowania twórczości artystycznej osób z niepełnosprawnością - pozyskiwanie środków zewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> - samorząd powiatowy - samorząd gminny - WTZ - POW - DPS - ZSS - SOSW - organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne instytucji realizujących - PFRON - środki pozyskane w drodze konkursu ofert z samorządów gminnych, powiatowego, i wojewódzkiego - środki z projektów ministerialnych - EFS 	<ul style="list-style-type: none"> - ilość zorganizowanych wystaw, przeglądów, festiwali - ilość występów publicznych, grupowych i indywidualnych, osób z niepełnosprawnością - ilość kiermaszów prac - ilość zrealizowanych projektów promujących twórczość artystyczną osób z niepełnosprawnością, - kwota dofinansowania do realizacji zadań zleconych w zakresie promocji twórczości artystycznej osób z niepełnosprawnością 	<ul style="list-style-type: none"> - włączenie osób z niepełnosprawnością do uczestniczenia i tworzenia kultury w powiecie - wzrost tolerancji i akceptacji społecznej - integracja społeczna - przełamanie stereotypów - wykreowanie pozytywnego wizerunku osób z niepełnosprawnością jako pełnowartościowych uczestników życia społecznego i kulturalnego, - wzrost poczucia wartości osób z niepełnosprawnością - aktywne uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym

	na realizację projektów promujących twórczość artystyczną osób z niepełnosprawnością			– ilość zadań zleconych zrealizowanych przez organizacje pozarządowe	i kulturalnym powiatu
17.	<p>Zadanie 8: Wspieranie w środowisku lokalnym działań mających na celu usuwanie barier funkcjonalnych - urbanistycznych, architektonicznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się, dotyczących życia publicznego osób z niepełnosprawnością.</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozyskiwanie środków na likwidację barier – informowanie instytucji o możliwościach pozyskania środków na likwidację barier – zachęcanie przewoźników do zakupu pojazdów dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością – stwarzanie możliwości uzyskania prawa jazdy przez osoby z niepełnosprawnością – dofinansowanie zakupu dostosowanych samochodów – organizowanie szkoleń i szkolenie pracowników w zakresie posługiwania się językiem migowym 	<ul style="list-style-type: none"> – samorząd powiatowy – samorząd gminny – PCPR 	<ul style="list-style-type: none"> – środki własne instytucji realizujących – PFRON – UE 	<ul style="list-style-type: none"> – ilość zlikwidowanych barier architektonicznych w instytucjach – i miejscach użyteczności publicznej – ilość zlikwidowanych barier urbanistycznych i funkcjonalnych – ilość zlikwidowanych barier w komunikowaniu się w instytucjach – i miejscach użyteczności publicznej – ilość autobusów i mikrobusów dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością z których mogą te osoby korzystać 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa dostępności instytucji i miejsc użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnością – likwidacja barier transportowych w powiecie

Zadanie 9: Podejmowanie działań mających na celu podniesienie jakości obsługi osób z niepełnosprawnością, w szczególności w urzędach administracji samorządowej, pomocy społecznej, urzędzie pracy i placówkach służby zdrowia.					
18.	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia dla pracowników administracji z zakresu obsługi osób - bieżący monitoring poziomu obsługi osób z niepełnosprawnością - likwidacja barier architektonicznych w instytucjach użyteczności publicznej - dostosowanie stron internetowych instytucji do potrzeb osób z niepełnosprawnością (możliwość powiększenia czcionki i zmiany kontrastu) 	<ul style="list-style-type: none"> - samorząd powiatowy - samorząd gminny - PCPR - OPS - PUP - NZOZ 	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne instytucji realizujących PFRON - środki pozyskane w drodze konkursu ofert z samorządów gminnych - powiatowego i wojewódzkiego - środki z projektów ministerialnych - EFS 	<ul style="list-style-type: none"> - ilość przeprowadzonych szkoleń dla pracowników administracji z zakresu obsługi osób z niepełnosprawnością (m.in. z zakresu posługiwania się językiem migowym) - ilość zlikwidowanych barier architektonicznych w instytucjach użyteczności publicznej - ilość instytucji prowadzących strony internetowe dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie samodzielności osób z niepełnosprawnością w załatwianiu własnych spraw - podniesienie jakości obsługi osób z niepełnosprawnością w urzędach administracji samorządowej, pomocy społecznej, urzędzie pracy i placówkach służby zdrowia
	Zadanie 10: Prowadzenie działalności informacyjnej dotyczącej różnych form pomocy i wsparcia świadczonych przez urzędy, instytucje i organizacje pozarządowe (opracowanie i prowadzenie strony internetowej lub fanpage na portalu społecznościowym).				
19.	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie punktów doradztwa dla osób z niepełnosprawnością - pozyskiwanie środków zewnętrznych na prowadzenie doradztwa - zamieszczanie na stronach internetowych informacji dotyczących wsparcia osób z niepełnosprawnością - informowanie osób z niepełnosprawnością o możliwościach skorzystania z różnych form pomocy - prowadzenie fanpage-a dla osób z niepełnosprawnością na portalu 	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR - PUP - OPS 	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne instytucji realizujących PFRON - środki pozyskane w drodze konkursu ofert z samorządów gminnych - powiatowego i wojewódzkiego, - środki z projektów ministerialnych - EFS 	<ul style="list-style-type: none"> - ilość udzielonych porad, - ilość zatrudnionych specjalistów (prawników, psychologów) - ilość zorganizowanych punktów doradztwa - ilość informacji zamieszczanych na utworzonej stronie internetowej lub na portalu społecznościowym - ilość instytucji 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie poziomu wiedzy osób z niepełnosprawnością, - zwiększenie liczby udzielanej pomocy osobom z niepełnosprawnością - wzrost świadomości społecznej

	<p>społecznościowym</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostosowanie stron internetowych instytucji do potrzeb osób z niepełnosprawnością 			<p>zamieszczających na swoich stronach internetowych informacje dotyczące różnych form pomocy i wsparcia, świadczonych przez urzędy i instytucje dla osób z niepełnosprawnością</p>	
Cel: Poprawa funkcjonowania w obszarze szkolnictwa i edukacji					
Zadanie 1: Prowadzenie wczesnej interwencji i wczesnego wspomagania rozwoju.					
20.	<ul style="list-style-type: none"> - objęcie jak największej liczby dzieci niepełnosprawnych pomocą specjalistyczną do chwili podjęcia przez nie nauki w szkole - rozszerzenie oferty placówek specjalistycznych dla poszczególnych niepełnosprawności oraz dla dzieci zagrożonych niepełnosprawnością w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i pomocy jego rodzinie, - stworzenie możliwości konsultacji medycznych (neurologicznych, psychiatrycznych, kardiologicznych, laryngologicznych, okulistycznych, rehabilitacyjnych itp.) w zależności od potrzeb dziecka objętego wczesnym wspomaganiem w wyznaczonych placówkach służby zdrowia - świadczenie standardów usług świadczonych w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> - samorząd powiatowy - samorząd gminny - PCPR - NZOZ - PPP - szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne instytucji realizujących - PFRON - UE - kuratorium oświaty 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci korzystających z usług wczesnego wspomagania rozwoju dziecka - liczba ośrodków świadczących pomoc z zakresu wczesnego wspomagania rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości dotychczas realizowanych usług - poprawa funkcjonowania dziecka niepełnosprawnego i jego rodziny w codziennym życiu

21.	<p>Zadanie 2: Zapewnianie osobom z niepełnosprawnością dostępu do wszystkich form i szczebli edukacji</p> <ul style="list-style-type: none"> – stworzenie dzieciom i młodzieży posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego możliwości kształcenia na równi z pełnosprawnymi rówieśnikami na wszystkich poziomach nauczania – zapewnienie doradztwa dla rodziców i uczniów niepełnosprawnych w zakresie wyboru typu szkoły dalszego kształcenia, ukierunkowania zawodowego – dostosowywanie oferty szkół kształcących osoby niepełnosprawne do potrzeb rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> – samorząd powiatowy – samorząd gminny – PCPR – PPP – szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> – środki własne instytucji realizujących – PFRON – UE – kuratorium oświaty 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba dzieci uczących się w szkole specjalnej – liczba dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego uczących się w systemie ogólnodostępnym i integracyjnym – liczba dzieci uczących się w nauczaniu indywidualnym 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa jakości prowadzonych zajęć edukacyjnych – zwiększenie szans na uczestnictwo w życiu społecznym, dostępie do edukacji, podejmowanie pracy czy też uczestniczenie w sporcie i kulturze
22.	<p>Zadanie 3: Wspieranie niepełnosprawnej młodzieży i osób dorosłych w podejmowaniu edukacji na poziomach wyższych, celem poprawy sytuacji na rynku pracy – doradztwo, udostępnianie informacji.</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozwijanie oferty kształcenia ustawicznego dla różnych grup osób z niepełnosprawnością – szkolenia z zakresu kompetencji społecznych oraz umiejętności zawodowych, uwzględniające różnorodne potrzeby i możliwości osób z niepełnosprawnością 	<ul style="list-style-type: none"> – samorząd powiatowy – samorząd gminny – PCPR – PPP – szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> – środki własne instytucji realizujących – PFRON – UE – kuratorium oświaty 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób korzystających z kształcenia ustawicznego 	<ul style="list-style-type: none"> – podtrzymanie i rozwinięcie umiejętności nabytych w trakcie edukacji szkolnej, a tym samym ochrona przed wykluczeniem z rynku pracy
23.	<p>Zadanie 4: Inicjowanie likwidacji barier architektonicznych, komunikacyjnych ograniczanie korzystanie z placówek świątowych</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozyskiwanie środków na likwidację barier architektonicznych – informowanie instytucji o możliwościach pozyskania środków na likwidację barier 	<ul style="list-style-type: none"> – samorząd powiatowy – samorząd gminny – PCPR – PPP – szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> – środki własne instytucji realizujących – PFRON – UE – kuratorium oświaty 	<ul style="list-style-type: none"> – ilość zlikwidowanych barier architektonicznych w instytucjach i miejscach użyteczności publicznej, w tym przede wszystkim w szkołach – ilość zlikwidowanych barier urbanistycznych i funkcjonalnych 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa dostępności instytucji i miejsc użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnością

					– liczba placówek oświatowych bez barier architektonicznych	– liczba placówek oświatowych bez barier architektonicznych
Zadanie 5: Pozyskiwanie środków zewnętrznych na podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli z zakresu pedagogiki specjalnej						
24.	– uzyskanie środków na kursy, szkolenia i inne formy kształcenia podnoszące kwalifikacje zawodowe nauczycieli z zakresu pedagogiki specjalnej	– samorząd powiatowy – samorząd gminny – PCPR – PPP – szkoły	– środki własne instytucji realizujących, PFRON, UE – kuratorium oświaty	– liczba osób korzystających z danej formy kształcenia i doskonalenia zawodowego	– poprawa funkcjonowania osób z niepełnosprawnością	
Cel operacyjny : Profilaktyka i oświata zdrowotna w zakresie zapobiegania niepełnosprawności						
Zadanie 1 : Promocja i edukacja prozdrowotna						
25.	– podejmowanie działań w kierunku zapobiegania chorobom i niepełnosprawności poprzez rozpowszechnianie programów zdrowotnych w zakresie zapobiegania chorobom układu krążenia, narkomanii, AIDS i innym oraz promocję zdrowego trybu życia: a) prowadzenie wykładów, dyskusji i projekcji filmów o tematyce zdrowotnej b) rozpowszechnianie plakatów, broszur i materiałów edukacyjnych c) organizowanie konkursów d) publikacje w prasie i w Internecie e) realizacja programów własnych	– przedszkola, – szkoły, – Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna – PCPR – placówki opieki zdrowotnej – PPP – DPS – POW – WTZ – samorządy gminne	– budżet realizatorów	– liczba programów telewizyjnych, artykułów, ukazujących się w lokalnych mediach dot. problemu niepełnosprawności na terenie powiatu – liczba wydanych opracowań, sprawozdań, publikacji, broszur dot. problemu niepełnosprawności. – liczba instytucji, organizacji i innych osób podejmujących działania na rzecz osób z niepełnosprawnością na terenie Powiatu Krośnieńskiego	– pozytywne zmiany w postrzeganiu osoby z niepełnosprawnością, jej wizerunku w środowisku lokalnym – wzrost wrażliwości społecznej na problemy osób z niepełnosprawnością oraz świadomości na temat problemu niepełnosprawności. – opracowywanie, wydawanie, aktualizowanie informacji na temat problemów i potrzeb osób z niepełnosprawnością	

Zadanie 2 : Poprawa bezpieczeństwa na drogach oraz zmniejszenie urazowości wśród społeczeństwa				
<ul style="list-style-type: none"> - poprawa infrastruktury drogowej: a) poprawa ciągów pieszych b) budowa parkingów c) instalowanie oświetlenia ulicznego d) modernizacja istniejącej sieci drogowej 	<ul style="list-style-type: none"> - samorządy gminne, samorząd powiatowy - KPP - przedszkola, szkoły - Straż Miejska - PSP - ratownictwo medyczne 	<ul style="list-style-type: none"> - budżet powiatu, miasta, gmin - fundusze unijne - budżet realizatorów, - budżet WORD w Zielonej Górze, - fundusze unijne i inne 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba działań prowadzących do poprawy infrastruktury drogowej - liczba uczniów i przedszkolaków z Powiatu Krośnieńskiego objętych działaniami edukacyjnymi dot. niepełnosprawności i zapobiegania niepełnosprawności 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost wrażliwości społecznej na problemy osób z niepełnosprawnością oraz świadomości na temat problemu niepełnosprawności - wzmocnienie poczucia niezależności i własnej wartości przez osoby niepełnosprawne - wzrost świadomości przeciwdziałania niepełnosprawności wśród dzieci i młodzieży
Zadanie 3 : Wykorzystanie kultury fizycznej jako środka w kreowaniu zdrowia				
<ul style="list-style-type: none"> - poprawa i poszerzenie bazy rekreacyjno – sportowej: a) wyposażenie szkół w sprzęt sportowy i rehabilitacyjny b) budowa i rozbudowa obiektów sportowych i rehabilitacyjnych, bieżące utrzymanie istniejących obiektów sportowych. - promowanie kultury fizycznej, jako najtańszej formy profilaktyki: a) organizowanie masowych imprez sportowo – rekreacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> - samorządy gminne - samorząd powiatowy - przedszkola, szkoły - OSiR - inne - przedszkola, szkoły, - organizacje społeczne - stowarzyszenia - WTZ - DPS - POW 	<ul style="list-style-type: none"> - budżet realizatorów, PFRON, fundusze unijne, budżet powiatu - budżet realizatorów PFRON - fundusze unijne 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba działań sportowych, rekreacyjnych, turystycznych i integracyjnych promujących działalność niepełnosprawnych - liczba osób z niepełnosprawnością uczestnicząca w projektach 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost aktywności fizycznej , rekreacyjnej osób z niepełnosprawnością - wykorzystanie potencjału osób z niepełnosprawnością - rozszerzenie zakresu działań na rzecz aktywnej integracji osób z niepełnosprawnością
Zadanie 1: Poprawa opieki zdrowotnej				
<ul style="list-style-type: none"> - poprawa dostępności do świadczeń medycznych i rehabilitacyjnych poprzez: 	<ul style="list-style-type: none"> - placówki służby zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> - budżet placówek służby zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podmiotów, które otrzymały dofinansowanie 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost udziału osób z niepełnosprawnością

<p>a) sukcesywne zwiększanie zakresu realizowanych świadczeń, b) doposażenie placówek w sprzęt diagnostyczny, leczniczy i rehabilitacyjny, c) zapewnienie opieki pielęgnacyjnej w placówkach edukacyjnych</p> <p>– organizowanie badań profilaktycznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – samorząd powiatowy – samorządy gminne – PCPR – DPS – POW – WTZ – przedszkola i inne placówki edukacyjne – samorząd powiatowy – samorządy gminne 	<ul style="list-style-type: none"> – NFZ – PFRON – budżety samorządów, realizatorów i powiatu – budżet realizatorów – NFZ, – prywatnych sponsorów 	<p>do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba osób niepełnosprawnych biorąca udział w programach profilaktycznych i rehabilitacyjnych – liczba miejsc w ośrodkach wsparcia, warsztatach terapii zajęciowej, domu pomocy społecznej – liczba udzielonych porad specjalistycznych – liczba dzieci niepełnosprawnych i ich rodziców objętych wczesnym wspomaganie 	<p>w programach profilaktycznych i rehabilitacyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> – systematyczne podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się opieką i rehabilitacją osób z niepełnosprawnością – poprawa stanu zdrowia mieszkańców, wynikająca z prowadzenia zdrowego stylu życia.
<p>Zadanie 2: Ograniczanie barier architektonicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> – likwidacja barier w placówkach edukacyjnych, służby zdrowia i innych budynkach użyteczności publicznej: a) wykonanie pochylni, wind, przystosowanie pomieszczeń pod potrzeby osób z niepełnosprawnością oraz realizacja innych prac, mających na celu zniesienie ograniczeń architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się b) zakup środków transportu dostosowanych do przewozu osób z niepełnosprawnością 	<ul style="list-style-type: none"> – samorząd powiatowy – inne obiekty użyteczności publicznej w miarę potrzeb – PCPR – inne w miarę 	<ul style="list-style-type: none"> – budżet realizatorów – EFS – PFRON – fundusze unijne – budżet realizatorów – PFRON 	<p>Zadanie 2: Ograniczanie barier architektonicznych i w komunikowaniu się</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba przeprowadzonych likwidacji barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej – liczba zakupionych lub dostosowanych pojazdów do przewozu osób z niepełnosprawnością 	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost liczby obiektów użyteczności publicznej pozbawionych barier – wzrost liczby osób z niepełnosprawnością uczęszczających do placówek edukacyjnych i rehabilitacyjnych – wzrost liczby środków transportu przystosowanego do przewozu osób z niepełnosprawnością

	potrzeb	– fundusze unijne		
Zadanie 3: Zaspokajanie indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnością				
<ul style="list-style-type: none"> – likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością – zapewnienie osobom z niepełnosprawnością pomocy w zakupie sprzętu ortopedycznego, rehabilitacyjnego i środków pomocniczych – dofinansowanie osobom z niepełnosprawnością do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową oraz pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym – wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych poprzez realizację świadczeń tj. specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego – zapewnienie wysokiej jakości usług opiekuńczych w środowisku domowym – upowszechnianie i stosowanie rozwiązań, takich jak: np. asystent osoby niepełnosprawnej, opieka wytchnieniowa – wypłata świadczeń przysługujących osobom z niepełnosprawnością – udzielenie wsparcia psychologicznego, finansowego i rzeczowego wychowankom Domu Dziecka – pomoc niepełnosprawnym w załatwianiu 	<ul style="list-style-type: none"> – PCPR – PCPR – NFZ – PCPR – organizatorzy turnusów – ośrodki rehabilitacyjne – PCPR – OPS – PUP – DD – PPP – WTZ – POW – DPS – organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> – PFRON – wnioskodawcy – PFRON – NFZ – wnioskodawcy – PFRON – wnioskodawcy – PFRON – wnioskodawcy – PFRON – wnioskodawcy – budżet gminy – Fundusz Pracy – PFRON – środki unijne – budżet realizatorów – budżet realizatorów – inne 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba przeprowadzonych likwidacji barier architektonicznych w mieszkaniach osób z niepełnosprawnością. – liczba osób, które otrzymały dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocowe – liczba osób, które otrzymały dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego – liczba osób z niepełnosprawnością i opiekunów korzystających z turnusu rehabilitacyjnego – ilość wypłat świadczeń przysługujących osobom z niepełnosprawnością – liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i innych form wsparcia (asystenci, opiekunowie) – liczba wychowanków DD którym udzielono wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost samodzielności funkcjonowania osób z niepełnosprawnością w środowisku. – wzrost liczby osób z niepełnosprawnością uczęszczających do placówek rehabilitacyjnych – wzrost poczucia własnej wartości przez osoby niepełnosprawne – wzrost liczby osób z niepełnosprawnością uczęszczających do placówek edukacyjnych – zabezpieczenie finansowe osób z niepełnosprawnością – zapewnienie dobrej jakości życia osobom z niepełnosprawnościami – poprawa dostępu do usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych dla osób z niepełnosprawnością w miejscu zamieszkania
30.				

	<p>spraw urzędowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - możliwość korzystania z rehabilitacji społecznej i zawodowej w WTZ (placówce pobytu dziennego), - możliwość korzystania z rehabilitacji społecznej i zawodowej w ramach programu „Zajęcia klubowe w WTZ” 			<ul style="list-style-type: none"> - liczba miejsc w ośrodkach wsparcia warsztatach terapii zajęciowej i domu pomocy społecznej - liczba uczestników zajęć klubowych - liczba osób korzystających z rehabilitacji w WTZ 	
--	---	--	--	--	--

Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest dokumentem otwartym. W miarę potrzeb i zachodzących zmian prawnych i ekonomicznych może podlegać aktualizacji. W związku z tym będzie monitorowany na bieżąco w zakresie realizacji założonych celów i zadań. Sprawozdanie z wykonania będzie przedkładane przez dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jako integralna część corocznego sprawozdania z działalności Centrum.

